

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 91/2023-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa súdneho exekútora [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Hopferová s. r. o., Bajzova 2, Košice, v mene ktorej koná advokátka JUDr. Martina Hopferová, proti uzneseniu Okresného súdu Michalovce č. k. 18 Er 312/2003 z 25. októbra 2022 a postupu, ktorý jeho vydaniu predchádzal, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. januára 2023 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutým uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia a postupom v napadnutom konaní. Napadnuté uznesenie žiada zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, priznať mu trovy konania a finančné zadosťučinenie v sume 200 eur.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ ako súdny exekútor vykonával exekúciu na vymoženie peňažnej sumy s príslušenstvom z titulu právoplatne uloženej pokuty za priestupok povinného. Okresný súd ho poveril vykonaním exekúcie 12. septembra 2003. Sťažovateľ vydal 5. mája 2020 upovedomenie o zastavení starej exekúcie a výzvu na úhradu trov starej exekúcie. Oprávnený podal proti tomuto upovedomeniu námietky, o ktorých rozhodol okresný súd obsadený

vyšším súdnym úradníkom uznesením č. k. 18 Er 312/2003 z 31. augusta 2020 tak, že im vyhovel a upovedomenie o zastavení starej exekúcie zrušil s odôvodnením, že právo priznané exekučným titulom zaniklo uplynutím času 9. novembra 2004, teda pred účinnosťou zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len „ZoUNEK“).

3. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd obsadený sudcom uznesením z 25. januára 2022 tak, že sťažnosť zamietol. Z odôvodnenia vyplýva, že súdny exekútor nebol oprávnený vydať upovedomenie o zastavení starej exekúcie, pretože preklúzia vymáhaného práva nastala skôr ako rozhodná doba podľa ZoUNEK. Súdny exekútor v zmysle § 57 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) v okamihu zistenia skutočnosti, že vymáhaný exekučný titul je prekludovaný, bol povinný podať návrh na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku, preto súd zrušil vydané upovedomenie o zastavení starej exekúcie a za primárny dôvod zastavenia exekúcie považoval preklúziu vymáhaného práva.

4. Následne okresný súd vydal napadnuté uznesenie, ktorým exekúciu zastavil a sťažovateľovi nepriznal trovy exekúcie. V odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval preklúziu vymáhaného nároku, preto exekúciu zastavil (bod 14). Po odcitovaní § 243j Exekučného poriadku zistil dôvody, ktoré založili jeho aplikovateľnosť z dôvodu, že súdny exekútor napriek preklúzii vymáhaného nároku (v roku 2004) ešte viedol exekúciu dlhé roky a nepodal návrh na zastavenie exekúcie (16 rokov), čo vyhodnotil ako nehospodárny postup, ktorý nebol v súlade so zákonom a zároveň ako dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý mu náhradu trov exekúcie nepriznal.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Toto uznesenie napadol sťažovateľ ústavnou sťažnosťou, v ktorej namieta, že okresný súd sa odklonil od cieľa a účelu sledovaného ZoUNEK, ktorého ambíciou je zavedenie osobitného procesného mechanizmu zastavenia tzv. starých (nemajetných) exekúcií priamo zo zákona, pričom technické otázky súvisiace s ukončením exekučných konaní sú zverené súdnemu exekútorovi. Prax iných súdov je pritom presne opačná ako v prípade označeného súdu. Súdny sťažovateľovi vracajú akékoľvek podnety na zastavenie exekúcie z dôvodu preklúzie exekučného titulu podané pred účinnosťou ZoUNEK práve na účel vydania upovedomenia o zastavení starej exekúcie. Návrh oprávneného na začatie exekúcie bol vinou oprávneného jednoznačne a nepochybne podaný tesne pred uplynutím preklúziívnej lehoty, čo však sťažovateľ žiadnym spôsobom nemohol a nevedel ovplyvniť. Sťažovateľ nemá vplyv na rozhodnutie oprávneného, kedy iniciuje exekučné konanie, a oneskorené konanie oprávneného v tomto smere v žiadnom prípade nemôže byť kladené za vinu sťažovateľovi. Sťažovateľ riadne vydal upovedomenie o začatí exekúcie. Pred vydaním upovedomenia o začatí exekúcie, ako aj potom vykonával úkony smerujúce k zisteniu majetku povinného a k vymoženiu dlžnej sumy. Je neakceptovateľné, aby následky nedbalého konania oprávneného spôsobili, že sťažovateľovi nebude priznaná náhrada trov exekúcie. Sťažovateľ

namieta arbitrárnosť napadnutého uznesenia a nesprávne právne posúdenie veci okresným súdom, pretože súd formálne zrušil upovedomenie o zastavení starej exekúcie, čo nevyvoláva právne účinky, keďže k zastaveniu exekúcie nedošlo vydaním upovedomenia o zastavení starej exekúcie sťažovateľom, ale *ex lege* účinnosťou samotného ZoUNEK. Okresný súd „oživil“ zo zákona zastavené konanie, aby o jeho zastavení z iného dôvodu rozhodol uznesením. Preklúzia vymáhaného práva môže byť len podkladom na zastavenie exekučného konania, ktoré prebieha. Keďže do 1. januára 2020 nedošlo k zastaveniu exekúcie podľa Exekučného poriadku a ani súd o návrhu na zastavenie žiadneho z účastníkov exekučného konania nerozhodoval, tak sa exekúcia zo zákona zastavila k 1. januáru 2020 a nijaký iný výklad práva podľa názoru sťažovateľa nie je ústavný. Sťažovateľ teda zákonne vydal upovedomenie o zastavení starej exekúcie a okresný súd ho nezákonne zrušil. Sťažovateľ podotýka, že prípadná preklúzia vymáhaného nároku oprávneného nespôsobuje preklúziu nároku exekútora na trovy exekúcie. Upovedomenie o zastavení exekúcie bolo zrušené ako celok, teda aj v časti paušálnych trov starej exekúcie, kde súdny exekútor vystupuje ako účastník konania a ktoré je povinný znášať oprávnený v exekúcii. Stratou nároku na paušálne trovy starej exekúcie došlo podľa názoru sťažovateľa k neústavnému zásahu do jeho vlastníckeho práva. Zvolený výklad a aplikáciu ustanovení exekučného poriadku a ZoUNEK považuje za rozporný s jeho právom na súdnu ochranu a spravodlivý proces.

6. Sťažovateľ namieta aj porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, pretože okresný súd mal dostatok priestoru na rozhodnutie o zastavení exekúcie, času (19 rokov) aj možnosti (disponoval všetkými podkladmi na zastavenie exekúcie odo dňa podania návrhu na vykonanie exekúcie – exekučný titul, návrh oprávneného). Nevydanie uznesenia o zastavení exekúcie zo strany okresného súdu po dobu 19 rokov nemôže byť na ťarchu sťažovateľovi. Inými slovami, sťažovateľ namieta nečinnosť okresného súdu vo vzťahu k zastaveniu konania z dôvodu preklúzie práva do obdobia 1. januára 2020, keď nastali účinky zastavenia starej exekúcie *ex lege*.

III.

Predbežné prerokovanie sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu základných práv na ochranu vlastníctva, súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka o porušení základného práva sťažovateľa na ochranu majetku, ktorú vzhliadol v nezákonnom zrušení vydaného upovedomenia o zastavení starej exekúcie, čím došlo k strate právnej istoty priznania zákonom určených paušálnych trov starej exekúcie v sume 35 eur, ktorá je nerozlučne spätá s predmetným upovedomením o zastavení starej exekúcie.

8. Ústavný súd prijal zjednocujúce stanovisko č. k. PLZ. ÚS 1/2023 z 25. januára 2023, v ktorom sa touto otázkou zaoberal z dôvodu existencie rozdielnych právnych názorov. V tomto stanovisku zaujal záväzný právny názor:

„... Preklúzia sama osebe však na rozdiel od skutočností podľa ZoUNEKu nespôsobuje zastavenie exekúcie. Na skončenie exekúcie podľa EP sa vyžaduje uznesenie súdu o jej zastavení. Inak povedané, exekúcia sa nezastavuje priamo vznikom dôvodu na zastavenie, teda zo zákona, ako tomu je podľa ZoUNEKu, ale až rozhodnutím súdu. Do účinnosti ZoUNEKu však v žiadnej z vecí sťažovateľa nebolo o zastavení exekúcie rozhodnuté. Po nadobudnutí účinnosti ZoUNEKu už exekučný súd preto exekúciu podľa EP zastaviť nemohol a mal aplikovať len pravidlá osobitných ustanovení ZoUNEKu. Opačný právny názor je popretím účelu a zmyslu ZoUNEKu ako osobitného, pre tento prípad (zlyhania exekučného systému) prijatého zákona. V konaní o námietkach oprávneného proti upovedomeniu o zastavení starej exekúcie je úlohou exekučného súdu skúmať iba to, či v súlade s týmto zákonom došlo k zastaveniu starej exekúcie zo zákona, a nie to, či bol skôr daný dôvod na jej zastavenie podľa EP. Na takúto úvahu nie je v ZoUNEKu žiaden normatívny základ. Preto je nesprávny názor, podľa ktorého dôvodom zrušenia upovedomenia o zastavení starej exekúcie na námietky oprávneného podľa § 7 ZoUNEKu je zistenie, že už pred účinnosťou tohto zákona bol daný dôvod na zastavenie exekúcie § 57 ods. 1 písm. f) EP.

... vecou sťažovateľa ako osobitného subjektu zúčastneného na exekučnom konaní nie je to, či sa exekúcia zastaví, dôvod jej zastavenia alebo to, či sa v nej bude pokračovať. Jeho vecou z pohľadu ústavného je to, aby mu za jeho exekučnú činnosť bola priznaná primeraná odmena a náhrady. I zrušenie upovedomenia o zastavení starej exekúcie nevylučuje to, aby bola sťažovateľovi pri zastavení exekúcie z dôvodu podľa § 57 ods. 1 písm. f) EP priznaná podľa § 203 EP odmena a náhrady, a to aj proti bonitnému oprávnenému v sume, ktorá bude vyššia ako ZoUNEKom priznaná paušálna náhrada 35 eur. Na tom nemení nič ani § 243j EP, podľa ktorého v exekučnom konaní začatom pred 1. aprílom 2017, ak sa exekúcia zastavila, môže súd rozhodnúť, že exekútor nemá nárok na náhradu trov exekúcie, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, a to najmä ak exekútor pri výkone exekúcie nepostupoval v súlade so zákonom alebo ak nepredložil súdu vec na zastavenie podľa § 57 ods. 4 EP. I toto ustanovenie po nadobudnutí účinnosti ZoUNEKu treba vykladať s ohľadom na právnu istotu, ktorá bola k nárokom sťažovateľa nastolená prijatím ZoUNEKu.

Negatívny následok v podobe straty právnej istoty priznania 35 eur s následnou právnou neistotou priznania odmeny a náhrady podľa § 197 ods. 1 a § 203 EP je však výlučne následkom nesprávnej aplikácie podústavného práva, ktorý nepredstavuje nezvratný zásah do základných práv sťažovateľa, ktorý by nebolo možné korigovať následným rozhodnutím o zastavení konania podľa EP s priznaním dokonca vyššej odmeny a náhrad. Inak povedané, nie je možné hovoriť o nezvratnom zásahu do základných práv sťažovateľa, ak bolo zrušené upovedomenie o zastavení starej exekúcie s priznaním náhrady sťažovateľovi 35 eur, no následným rozhodnutím o zastavení konania podľa EP mu môže byť priznaná náhrada trov konania aj vo vyššej čiastke.

Nebolo by možné predpokladať, že by sa sťažovateľ domáhal ochrany svojich základných práv, ak by jedným rozhodnutím, čo je celkom možné, bolo zrušené upovedomenie o zastavení starej exekúcie, rozhodnuté o zastavení exekúcie podľa EP s tým, že by mu bola proti oprávnenému priznaná odmena a náhrady v čiastke vyššej ako podľa ZoUNEKu zákonodarcom paušalizovaných 35 eur. Práve tento argument odôvodňuje záver o tom, že zjavný právny omyl, na základe ktorého bolo zrušené upovedomenie o zastavení starej exekúcie, nie je bezprostredným a konečným zásahom do základných práv sťažovateľa. To odôvodňuje odmietnutie ústavnej sťažovateľa nielen z dôvodu toho, že ústavná sťažnosť je podaná zjavne neoprávnenou osobou, ale aj z toho dôvodu, že

je zjavne neopodstatnená, keďže podľa podústavného práva nesprávny právny názor všeobecného súdu, nevedie k nezvratnému zásahu do základných práv sťažovateľa. Zjavne nesprávny právny názor namietaných uznesení vo svojich následkoch však nedosahuje ústavnoprávnu dimenziu, ktorá by predstavovala porušenie základných práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práv na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu.“

9. S ohľadom na záväzné závery pléna ústavného súdu považuje senát ústavného súdu spôsob, akým okresný súd pristúpil k riešeniu otázky trov exekúcie, keď za daných okolností aplikoval § 243j Exekučného poriadku, za ústavne udržateľný.

10. Vychádzajúc z tohto stanoviska, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie jeho základných práv vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

11. K tvrdeniu sťažovateľa o porušení jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov ústavný súd uvádza, že sťažovateľ v predmetnom konaní (keď v priebehu celého konania mohol potenciálne exekučný súd pristúpiť k vydaniu uznesenia o zastavení exekúcie) nevystupoval ako jeho účastník, ale ako orgán verejnej moci, a preto nie je nositeľom namietaného základného práva. Ústavný súd už vo vzťahu k tomu istému sťažovateľovi v inej jeho obdobnej veci rozhodol, preto v podrobnostiach odkazuje na svoje skoršie rozhodnutie (pozri II. ÚS 53/2022 a jeho body 13 až 15 a 22). Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde z dôvodu, že je podaná zjavne neoprávnenou osobou.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. februára 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu